

Szombaton délelőtt mosolygós emberek érkeznek sorra a Református Presbiteriánus Gyülekezet udvarára. A Romániai Otthonoktatók Konferenciájának kezdetét várjuk, én személy szerint izgatottan.

Az élet szinte minden területén visszanyúlunk az őseink módszereihez, ez már szinte közhelynek is számít. Azonban az, hogy lassan az utca egyszerű embere is talál legalább öt kivetnivalót a közoktatásban, és többségünk mégsem elég bátor kezébe venni a gyeplőt, elgondolkodtató.

Néhány szülő hitbéli meggyőződésből vagy egyéb indíttatásból mégis valami mást választ, például az otthonoktatást. Ők abban hisznek, hogy a gyermek születésével kísérőlevélként egy olyan felelősségvállalásnak is meg kell születnie, ami nem engedi ki a kezünkből a nevelés egyik területét sem.

A konferencia célja, hogy még inkább megismertessék az érdeklődőkkel, hogy mi is az otthonoktatás, milyen nehézségekkel kell szembenézniük a szülőknek, illetve milyen továbbtanulási lehetőségek vannak – mondja rövid felvezetőjében Curcubet Gábor, a szervező Romániai Otthonoktatók Egyesületének elnöke.

A három alappillér a legfontosabb

Szász Attila, kolozsvári református presbiteriánus lelkész első előadóként elmondta, amikor először találkozott az otthonoktatás fogalmával, csupán feltételezései voltak, amik miatt nem tartotta járható útnak ezt a megoldást. Később, alapos utánajárást követően döbbsent rá arra, hogy ez az igazán helyes út.

Rájött, mi az a három nevelési alappillér, amit ez az oktatási forma megad egy gyermek számára, a közoktatásban viszont szinte nincs is esélye megkapni.

Az elmúlt 15 év alatt számtalanszor tették fel a miért kérdését a lelkeseknek, hol gúnyos mosollyal, hol őszinte érdeklődéssel. Az, hogy valaki ezt az oktatási formát választja gyermekének, sok mindentől függ, például, hogy milyen világnézetet vall magáénak.

Különböző meggyőződések vezethetnek oda, hogy valaki ezt az oktatási formát választja, lehet az keresztény, liberális, anarchista, vagy éppen olyan, aki valamilyen oknál fogva csalódott, esetleg határozatlan – mondja a lelkes. Nem mindenkinek ajánlott ez az életmód, bár minden oldalról fel lehet érveket sorolni az otthonoktatás mellett. **Vannak érvek azonban, amelyek minden esetben megállják a helyüket.**

És itt jönnek az alappillérek, melyeket szem előtt kell tartani a nevelésben. Ahhoz, hogy a világban elboldoguljon a gyermek, **ismereteket kell szereznie, és ezeknek be is kell épülniük a jellemébe, természetesen az otthonról hozott erkölcsi értékrenddel összhangban**. Ez minden világnézet esetén igaz, csak a finomhangolások különböznek – mondja az előadó.

A szülőnek tehát az a felelőssége, hogy mindezek a felügyeletével történjenek a gyermeke oktatásában. A jelenlegi közoktatásban az utóbbiak területén van a legtöbb gond, mindamellett, hogy **kevés igazán használható ismeretre tesz szert az ott tanuló gyermek**. Van, hogy a pedagógus nem akar, vagy nem tud, mit kezdeni ezen a területen a gyerekekkel, de az is megtörténhet, hogy olyasmire tanítja a diákokat, amivel a szülő nem ért egyet.

– Ha a jellemformálást elhanyagolják, lehet az a gyermek zseni, ha ő lesz a világ vezető számítógép-bűnözője – érvel a lelkes. **Az otthonoktatásban azonban a jellemformálást messzemenően gyakorolni tudja a szülő, amennyiben valóban odafigyel gyermekére**.

Sokan azt gondolják, az otthonoktatás burokba zárja a gyermeket, és nem készíti fel a való életre, aztán amikor kikerül a világba, széttépik őt. Helyesebbnek gondolják azt az utat, amikor

kétévesen adják át a gyermeket a rendszernek, ahol rögtön szétépik

.

Ez a gyermek szerintük sokkal felkészültebb lesz a világ kihívásaira, mint az, akit tizennyolc éven keresztül készítenek, és lassan adnak át az önálló életnek – mondja Szász Attila. Persze, ezt nem merik gyakorolni a mezőgazdaságban, amikor a palántákat melegágyon nevelgetik, amíg a növény arra a fejlettségi szintre nem kerül, amikor már szembenézhet az időjárási viszontagságokkal – teszi hozzá.

Beszédes szerinte az a történet is, amikor együtt dolgozva egy projekten, az egyik tanfelügyelő arról mesélt neki, mennyire félti három éves gyermekét, aki hamarosan bekerül a rendszerbe.

Szakadék a generációk között

A leggyakrabban felmerülő kérdés a szocializálódást firtatja otthoni környezetben, de a lelkes szerint az elmúlt tizenöt év tapasztalata ennek épp az ellenkezőjét mutatja.

A másik nagy előnye az otthonoktatásnak Szász Attila szerint a társadalomra nézve, hogy **vissza lehet fordítani azt a folyamatot, hogy egyre nagyobb szakadék tátongjon a különböző generációk között**

. Erről az áthidalhatatlanságról egyébként már az országot igazgató hivatalnokok is beszélnek a megoldást keresve. Azzal, hogy az otthoni oktatásban részesülő gyermek napi szinten érintkezik a családon és ismerősökön keresztül különböző korosztályokkal, megtanul velük minden szinten kommunikálni.

A személyre szabott oktatás egy másik olyan értéke az otthonoktatásnak, amit a közoktatás nem képes nyújtani a gyermeknek – állítja az előadó. Az ugyanis tény, hogy ahány gyermek annyi féle, ehhez képest az iskolában mindenkinek ugyanazt, ugyanakkor és ugyanúgy kell teljesítenie. **A lassúbb felfogású gyermek számára éppoly előnyös lehet az otthonoktatás, mint annak a zseninek, aki sokkal előrébb járhatna** azokhoz képest, akik visszahúzzák adottságaiban.

Az iskolai közösségben nincs arra lehetőség, hogy a nehezebben elinduló gyermek érdeklődési

köréből kiindulva vegyék át a tananyagot, otthoni körülmények között viszont igen.

Az uniformizálódás kapcsán meséli el a lelkész **az orosz borotva automata történetét**, amely az elvtársak szerint minden fejét képes tökéletesen megborotválni. Amikor Igor azt mondja, lehetetlen, hiszen minden fejnek más formája van, az elvtárs megnyugtatja: kezdetben igen. A személyre szabott számonkérés és időbeosztás is sokkal hatékonyabb, mint a mesterséges, nem természetes környezetben tanulók esetében – hangsúlyozza az előadó.

Azon az aggodalmakon is szerencsésen túlestek szülőként, hogy ehhez vagy ahhoz a tantárgyhoz nem értenek. **Mindig úgy alakult, hogy volt segítségük, ha kérdéseik voltak.** A gyermekeknek példaképre van szükségük – mondja a lelkész – ebben vagy mi segítünk, vagy a világ. Az előadó említett néhány híres személyiséget, akiket otthon tanítottak, és akikkel gazdagabb lett a világ:

Ioan Slavici, Zrínyi Miklós, Balassi Bálint, vagy Arany János, Edison, Benjamin Franklin

és

Mark Twain

.

Az otthonoktatás az egész család életét átrendezi

Arra a kérdésünkre, hogy hogyan oldható meg ez az ideális világ akkor, amikor a szülő reggeltől estig szalad a megélhetésért, Szász Attila portálunknak elmondta, ha egy szülő erre a döntésre jut, teljesen más értékrenddel rendelkezik, mint az átlagos ember. Számára az a legfontosabb, hogy jelen legyen a gyermeke életében annak fejlődése során.

A lelkész állítja, a legtöbben, **akik ezt az utat választják, igen szerény körülmények között élnek, és átlagosan mindössze 1500 lejből élnek**. Az édesapa keresete általában fedezi az amúgy költséghatékonyabb otthonoktatást, illetve a család kiadásait, amíg az édesanya szabadon taníthatja gyermekeiket otthoni környezetben.

Lefaraghatóak azok a kiadások például, amelyek nem a szükségleteket, sokkal inkább a trendeket követik, de az online letölthető tananyagok is nagy segítséget jelentenek – tudtuk meg.

Az otthonoktatás döntését persze nem könnyű így sem meghozni, és vannak nehézségek, amikkel szembe kell ugyan nézni, de nem megoldhatatlanok.

Mérlegelni kell döntés előtt

Curcubet Gábor ezzel kapcsolatban előadásában elmondta, **okozhat nehézséget az, ha rossz a motiváció,** és azért kezdi el valaki otthon tanítani a gyermekét, mert gyűlöli a közoktatást.

Vagy szintén gond lehet a rossz szülő-gyermek kapcsolat, ha a szülő nem gyakorol önfegyelmet, és kiabál a gyermekkel, sőt a szülők közötti kapcsolat is meghatározó.

Hiába várjuk el például, hogy a gyermek képezze magát, ha mi szülőként nem tesszük ugyanezt.

Ami a szülőktől független nehézség lehet, az az anyagi gond meg az, ha folyamatosan feljelentik őket. **A román törvénykezés ugyanis nem engedélyezi az otthonoktatást a román rendszerben**, azonban, ha fel tudunk mutatni egy amerikai, vagy akár magyarországi iskolától egy igazolást, teljesen jogszerűvé válik a dolog.

A román alkotmány biztosítja ugyan a szülőt azon jogáról, hogy eldöntheti, gyermeke milyen oktatásban részesüljön, mégis amióta világ a világ, az állam igyekszik kivenni a szülő kezéből a gyepőt, hogy a maga képmására formálhassa a gyermeket.

Az otthonoktató szülők gyakran találkoznak olyan bürokratákkal, akiket emlékeztetniük kell alapvető jogaikra. Az is nehezíti ezeknek a szülőknél a dolgát – mondja Curcubet Gábor – hogy igazán a hivatali személyek sincsenek tisztában az otthonoktatás fogalmával, és **egy-egy tévéműsorban is úgy mutatnak be ilyen családokat, hogy a pszichológus szerint ezek a gyermekek nem fejlődhetnek normálisan.**

Ha egy szülő a nehézségek ellenére is eldönti, hogy otthon szeretné megoldani gyermeke oktatását, segítséget kaphat a már gyakorló szülői közösségektől, és tovább informálódhat

könyvekből, az internetről. Megtudhatja, hogyan befolyásolja ez a döntés a család életét, vagy tisztába kerülhet a törvényekkel kapcsolatban is. Segítséget adunk az egyesületen keresztül is, **de nem tudunk felelősséget vállalni a felelőtlen, komolytalan szülőkért** – teszi hozzá az egyesületi elnök.

A szocializálódás kapcsán Curcubet Gábor elmondta, **a közoktatásban gyermek a gyermeket nem tudja megtanítani például uralkodni az érzelmein**, a tanárnak a tanórákon meg van kötve a keze, tanítás után pedig már nincs szava.

A másik gond szerint, hogy a tantárgyakat az iskolában felosztják órákra, **a gyermeknek pedig nincs lehetősége egyben látni a tananyagot**. Így mindig szüksége van a gyermeknek arra, hogy valaki megmondja, mit csináljon, és ez így marad a későbbiekben is. Épp ezért éri meg az államnak fenntartani a porosz rendszert, mivel nincs szüksége gondolkodó polgárookra.

Ezzel szemben **az otthonoktatásban felnőtt ifjú tizennyolc évesen már többé-kevésbé eligazodik a világban**, és olyan kommunikációs készségei is lehetnek, amellyel nagy előnyre tehet szert egy hasonló információkkal rendelkező közoktatásos diákkal szemben.

Dávidot már felvették az ázsiai egyetemre

Kivételes szókincsről és összeszedettségéről tanúskodik **Curcubet Dávid** is, aki a konferencián **a továbbtanulási lehetőségekről beszélt**.

Szerinte **a külföldön tanulással kapcsolatos döntés meghozatalakor az egyik legfontosabb a motiváció, amiért tanulni szeretne valaki**. Egy lány történetét mesélte el, aki a legnívósabb egyetemeken tanulhatott ösztöndíjjal. Neki az volt a célja, hogy visszatérjen a háború sújtotta Ruandába, hogy a sajátjait építse.

Érdekes felmérni, melyik felsőoktatási intézmény mit ad, hogyan viszonyul a többi ország hasonló képzéseihez. Kevesen gondolnák, hogy **Törökországnak van az egyik legdinamikusabban fejlődő oktatási rendszere a világon**. Két egyetemük fent van a Top 200-as világranglistán.

Rengeteg választási lehetősége van az otthon oktatott diáknak, nincsenek korlátozottabb helyzetben – mondja Dávid, aki **bár még nem érettségizett, de már felvették a New York University Abu Dhabi részlegére**. Fontos szerinte, hogy azt tanulja a diák, amit szeretne, és mivel otthonoktatás esetén a szülő ismeri a legjobban a gyermekét, nagyban segítheti a rejtett képességei kiaknázásában. És ha mindaz, amiben jó, társul egy otthonról hozott helyes értékrenddel, nincs az a veszély, hogy a nyugat elszívja mint tehetséges értelmiségit.

Az előadásokat követően egy csoportos beszélgetésre is lehetőség nyílt, ahol a további kérdéseket boncolgathatták a szülők egymás tapasztalatait meghallgatva. Arra a kérdésre, hogy **a közoktatásból kivett gyermek mennyire látta kárát a barátok, a megszokott környezet elvesztésének**, szinte kivétel nélkül minden gyakorló otthontanító szülő azt állította, kifejezetten jól tett érzékeny lelkű gyermekének a váltás.

Felmerült az is a szülőkből, lehet-e további lépéseket tenni a legalizálás kapcsán, de végül arra jutottak, talán csak megnehezítenék a dolgukat a folyamatos ellenőrzések és szabályozások.

Egy ilyen döntés, ha nem is hoz meg egy konferencia után a szülők többsége, de **mindenképp segíti abban, hogy elinduljon az informálódás útján**. Az otthonoktatás ugyanis nem mindenkinek jó megoldás, a kísérletezést pedig egyik tapasztalt szülő vagy szakember sem ajánlja.